

Марія БІЛАВИЧ

Varšavs'kij universitet, Pol'sa

e-mail: m.bilawicz@student.uw.edu.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7211-6537>

Нові перспективи підготовки українознавців

New perspectives in the training of Ukrainian philologists

The article is dedicated to the classes in the Winter School, organized by the Department of Ukrainian Studies “Ukraine in center of investigations: new fields of study and challenges”. Classes and consultations, given by main specialists in the field of linguistics, literary and cultural studies, were enthusiastically perceived by the students of the Polish and Ukrainian universities.

Keywords: Winter School, Department of Ukrainian Studies, University of Warsaw, linguistics, literary studies, cultural studies.

Стаття присвячена заняттям у Зимовій школі, організованій Кафедрою україністики Варшавського університету, „Україна в центрі досліджень: нові напрямки і виклики”. Лекції та консультації вели провідні фахівці у галузі мовознавства, літературознавства та культурології, а слухачами стали студенти університетів Польщі та України.

Ключові слова: Зимова школа, Кафедра україністики, Варшавський університет, мовознавство, літературознавство, культурологія.

З 1-го по 8-ме березня 2021 р. відбулися заняття для студентів-українознавців і славістів, організовані Кафедрою україністики Варшавського університету. Цей науково-навчальний захід у режимі он-лайн отримав назву „Зимова школа Кафедри україністики 2021. Україна в центрі досліджень: нові напрямки та виклики”. Організаторами школи виступили проф., докт. габ. Світлана Романюк та докт. Катажина Якубовська-Кравчик. Слухачами школи стали студенти різних вищих навчальних закладів Польщі та України – Варшави, Луцька, Кривого Рога, Івано-Франківська, Бердянська.

Програма школи була складена таким чином, щоб зустрічі з науковцями сприяли не тільки збагаченню теоретичної бази учасників, але й здобуттю практичних навичок, зокрема, пов'язаних з написанням дипломних робіт. Був запропонований широкий спектр тем лекцій, які прочитали провідні фахівці у галузі мовознавства, літературознавства та культурології. Кожного дня відбувалися цікаві дискусії, а також індивідуальні консультації науковців для студентів.

Професорка Наталія Ясакова з Києво-Могилянської академії розказала на заняттях про найактуальніші тенденції у сучасному мовознавстві. Лекція була збудована таким чином, щоб допомогти студентові здійснити вибір теми дипломної роботи, а також знайти потрібну публікацію у морі наукових праць. Значну вагу професорка приділила тенденціям розвитку лексики сучасної української мови, зокрема, процесам інтернаціоналізації та націоналізації. Професорка Наталія Костусяк з Волинського університету ім. Лесі Українки описала основні напрямки динаміки української граматики. Докторка Оксана Баранівська з Ягеллонського університету проводила майстер-класи з написання дипломних робіт. Студенти мали можливість опанувати принципи написання робіт, засади оформлення праці та ін.

Низка лекцій була присвячена актуальним проблемам української літератури та культури. Професорка Агнешка Матусяк з Вроцлавського університету прочитала лекцію під назвою „Вийти з мовчання. Деколоніальні змагання української культури та літератури ХХІ століття з посттоталітарною травмою”. З цією лекцією перегукувалася тема виступу професорки з Острозької академії Оксани Пухонської „Посттоталітарна пам'ять та її трансформації у найновішій українській літературі”. Професор Ярослав Поліщук з Університету ім. Адама Міцкевича у Познані ознайомив слухачів з досить новим літературознавчим терміном – геопоетика в українській літературі. Професорка Олена Галета з Львівського державного університету ім. Івана Франка розказала про постать автора нової української літератури у дзеркалі антологій.

Надзвичайно цікавою виявилася суботня сесія Зимової школи. Науковці з різних регіонів України, а також з Варшавського університету презентували нові розвідки у галузі українознавства. Професорка Києво-Могилянської академії Лариса Масенко представила свої монографії, видані в останні роки, – *Конфлікт мов та ідентичностей у пострадянській Україні*¹, *Мова радянського тоталітаризму*² та *Суржик: між мовою та язиком*³. Крім того, була презентована книга викладачки цього ж навчального закладу, кандидатки філологічних наук Інни Ренчки *Лексикон тоталітаризму*⁴. Про ще одну цікаву публікацію розповіла її авторка, кандидатка наук Людмила Підкуймуха. Книга

¹ L. Masenko, *Konflikt mov ta identiĉnostej upostradâns'kij Ukraïni*, Kiïv 2020.

² Idem, *Mova radâns'kogo totalitarizmu*, Kiïv 2017.

³ Idem, *Šuržik: miž movoju ta âzikom*, Kiïv 2011.

⁴ Ĭ. Renĉka, *Leksikon totalitarizmu*, Kiïv 2018.

під назвою *Мова Львова, або коли й батяри говорили*⁵ освітлює такі проблеми, як міське мовлення Львова у міжвоєнний період, спортивний, школярський, батярський жаргон та ін.

Професорка Світлана Ковпик з Криворізького державного педагогічного університету представила дослідження, присвячене описові кулінарних страв в українській прозі XIX ст.⁶ Професорка Марина Навальна з Університету Григорія Сковороди в Переяславі презентувала колективну монографію *Лексика українських масмедіа*⁷. Книга являє собою комплексний аналіз нових явищ у лексиці та словотворенні лексики в українській пресі початку XX ст., здійснення пошуку змін у лексико-семантичній системі мови.

Професорка Ірина Кононенко з Кафедри україністики Варшавського університету розказала про наукові дослідження працівників цього закладу, а також про методи підготовки студентів до наукової діяльності. Була презентована монографія *Мова, культура, література у спектрі сучасних українознавчих досліджень*⁸, написана у співпраці студентами Варшавського університету, а також вищих навчальних закладів з різних куточків України – Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Національного університету „Києво-Могилянська академія”, Львівського національного університету ім. Івана Франка, Львівської національної академії мистецтв, Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, Східноєвропейського (тепер – Волинського) університету ім. Лесі Українки, Бердянського державного педагогічного університету. Монографія стала „першою ластівкою” у новій видавничій серії „Молода україністика”, редакторками якої є Ірина Кононенко, Світлана Романюк, Катажина Якубовська-Кравчик.

Ще однією важливою подією Зимової школи україністики стало віртуальне відвідання виставки „Слово стало тілом”, присвяченої сучасній іконі. На виставці були представлені ікони з Польщі, України, Білорусі та інших країн⁹.

В останній день роботи Зимової школи студенти представили свої українознавчі праці. Кожен з учасників не тільки поділився власними розвідками, але і отримав консультації керівників секцій.

Таким чином, Зимова школа, організована Кафедрою україністики Варшавського університету, дала можливість науковцям поділитися своїми ідеями, науковими дослідженнями, а слухачам – ознайомитися з новими тенденціями сучасного українознавства, обмінятися думками, дізнатися, як проблеми вивчають студенти Польщі та України. Робота Школи отримала вже чимало

⁵ L. Pidkujmuha, *Mova L'vova, abo koli j batâri govorili*, Kiïv 2020.

⁶ Kovpik S.Ĭ. *Poetika gustativiv (na materialah tvoriv ukraïns'koï prozi XIX st.)*, Krivij Rîg 2014.

⁷ *Leksika ukraïns'kih mas- mediâ*, za red. M. Naval'noï, Pereâslav-Hmel'nic'kij 2019.

⁸ *Mova, kul'tura, literatura u svitli sučasnih ukraïnoznavečih doslidžen'*, za red. Ĭ. Kononenko, S. Romanûk, K. Ākubovs'koï-Kravčik, Warszawa 2020.

⁹ *Nova ikona*, tom 2, pod red. K. Jakubowskiej-Krawczyk, M. Sory, Warszawa 2020.

схвальних відгуків¹⁰. Сподіваємось, що наступного року відбудуться нові заняття Школи.

ЛІТЕРАТУРА / REFERENCES

- Jakubowska-Krawczyk K., *Nowa ikona*, tom 2, pod red. K. Jakubowskiej-Krawczyk, M. Sory, Warszawa 2020.
- Kononenko I., Romaniuk S., Jakubowska-Krawczyk K., *Mova, kul'tura, literatura u svìtli sučasnih ukraїnoznavečih doslidžen'*, za red. Ā. Kononenko, S. Romanŭk, K. Ākubovs'koï-Kravčik, Warszawa 2020.
- Kovplk S.Ā., *Poetika gustativiv (na materīalah tvoriv ukraїns'koï prozi XIX st.)*, Krivij Rìg 2014.
- Masenko L., *Konflikt mov ta ĭdentičnostej upostradāns'kij Ukraїni*, Kiїв 2020.
- Masenko L., *Mova radāns'kogo totalitarizmu*, Kiїв 2017.
- Masenko L., *Suržik: miž movoŭ ta āzikom*, Kiїв 2011.
- Možlivist' realizuvati vlasni proēkti: ŭčasť studentki kdpu v zimovij školi*, <https://kdpu.edu.ua/press-centre/blogs/92-prestsentr/novyny/novyny-fakultetiv/14730-mozhlyvist-realizuvaty-vlasni-proyekty-uchast-studentky-kdpu-v-zymoviy-shkoli-varshavskoho-universytetu.html> [19.03.2021].
- Naval'na M., *Leksika ukraїns'kih mas- mediā*, za red. M. Naval'noï, Pereāslav-Hmel'nic'kij 2019.
- Pìdkujmuha L., *Mova L'vova., abo koli j batāri govorili*, Kiїв 2020.
- Renčka Ā., *Leksikon totalitarizmu*, Kiїв 2018.

zgłoszenie do druku: 20 marca 2021

przyjęcie do druku: 23 maja 2021

¹⁰ Np. *Možlivist' realizuvati vlasni proēkti: ŭčasť studentki kdpu v zimovij školi*, <https://kdpu.edu.ua/press-centre/blogs/92-prestsentr/novyny/novyny-fakultetiv/14730-mozhlyvist-realizuvaty-vlasni-proyekty-uchast-studentky-kdpu-v-zymoviy-shkoli-varshavskoho-universytetu.html> [19.03.2021].